

सुवर्ण गाउँपालिका

सुवर्ण राजपत्र

वर्ष: ४

संख्या: २

मिति: २०७७/५/१७

भाग-२

सुवर्ण गाउँपालिका

सुवर्ण गाउँपालिका शिक्षा कार्यविधि, २०७७

नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीयतहलाई माध्यमिकतह सम्मको शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरे अनुरूप सुवर्ण गाउँपालिकाले शिक्षा सम्बन्धी नीतिपारि गरि त्यसलाई कार्यान्वयन गर्न कालागि शिक्षा ऐन र शिक्षा योजना समेत निर्माण गरिसकेको छ। यस गाउँपालिकाले शिक्षा ऐनका प्रावधान अनुसार योजनाले निर्धारण गरेकालक्ष्यहरूलाई हासिल गर्नको लागि तपसिलबमोजिमको कार्यनीतिपारि गरि लागु गर्ने निर्णय गरेको छ।

१. पहुँचको सुनिश्चितता

- चार वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई बढिमा आधाघण्टाको पैदल हिडाइमा बालविकास केन्द्र पुग्ने गरी नयाँ बालविकास केन्द्रहरूको स्थापना र पुराना बालविकास केन्द्रको समायोजन गर्ने।
- सबै बालबालिकालाई बालविकास केन्द्रमा भर्ना गराउन कालागि अभिभावकहरूलाई उत्प्रेरित गर्न सचेतना र सहयोगका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने।

- तीनवर्ष सम्मको उमेर समुहकाबालबालिका र गर्भमा रहेकाबच्चाहरुको समेत पोषण, वृद्धि रविकासमा सहयोगीहुनअभिभावकहरुलाई सचेतना र सहयोगकाकार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।
- भौगोलिक दुरीकाकारण बालविकास केन्द्रमाउपस्थितहुनसक्ने बालबालिकाकालागिघर,टोल तथाकार्यथलोमै सिकाइ सामग्रीउपलब्ध गराउने व्यवस्थागर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्रका ५-१२ वर्ष उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरुलाई आधारभूतशिक्षाको पहुँच पुऱ्याउनकालागिनक्साङ्कन गरी विद्यालय समायोजन, बहुकक्षाविद्यालय स्थापना र आवश्यकताअनुसार विद्यालय स्थानान्तरण गर्ने ।
- आधारभूतशिक्षा पुर्णरूपमानिशुल्क र अनिवार्य गर्नको लागिअभिभावक सचेतना र सहयोगकाकार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्रबसोबास गर्ने गरिव, अपाङ्गताभएकाव्यक्ति, सामाजिक रूपले पछि परेका र भाषिक र जातीयअल्पसंख्यकहरुकाबालबालिकाहरुलाई विद्यालयशिक्षामापहुँच सुनिश्चितगर्नकालागिछात्रवृत्ति, आयआर्जन, सचेतना जस्ता कार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।
- अभिभावकवा संरक्षक कोहि नभएकाअनाथबालबालिकाहरुको लागिगाउँपालिकाले विशेष कार्यक्रम संचालन गरी उनिहरुलाई खान बस्नको सुविधा सहितको आवासीयशिक्षाप्रदानगर्ने व्यवस्थागर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्र सबैको पहुँचमामाध्यमिकतहको शिक्षा पुऱ्याउनहाल संचालनमा रहेकामाध्यमिकविद्यालयहरुमाभौगोलिक विकटता र अपाङ्गताकाकारण जाननसक्ने बालबालिकाहरुकालागिआवासीयविद्यालय संचालनगर्ने ।
- माध्यमिकतहको शिक्षा पुर्ण रूपमानिशुल्कगर्न विद्यालय र अभिभावकहरुकालागिआयआर्जनकाकार्यक्रमहरु संचालनगर्न विभिन्नकिसिमका सहयोग कार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।
- आधारभूततहवामाध्यमिकतहको शिक्षा पुरा गरेपछिविभिन्नकारणले औपचारिक शिक्षालाई निरन्तरतादिननसकेकाव्यक्तिहरुकालागि रुचि र क्षमताअनुसारको प्राविधिक र व्यवसायिकशिक्षातथातालिमप्रदानगर्न गाउँपालिकामा एउटा बहुप्राविधिकविद्यालयको स्थापनागर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्र साक्षरताको सर्वेक्षण गर्ने र सबै प्रौढहरुलाई साक्षर बनाउनकालागिआवश्यक देखिएका वडा र टोलहरुमा साक्षरताकक्षाहरु संचालनगर्ने ।
- मानिसहरुमा पढ्ने बानीको विकास गर्न र सिकाइलाई जीवनपर्यन्तनिरन्तरतादिनकालागिप्रत्येक वडामा एउटा सामुदायिकसिकाइ केन्द्रको स्थापनागर्ने र त्यसै मार्फत साक्षरता र निरन्तर सिकाइकाकार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।

२. व्यवस्थापकीयक्षमता सुदृढिकरण

- बालविकास केन्द्रमाआउने बालबालिकाका अभिभावकहरुबाटबालविकास केन्द्र व्यवस्थापन समितिबनाउने र समुदायतथाविद्यालयमा संचालितबालविकास केन्द्रहरुको व्यवस्थापनमाअभिभावकहरुलाई जिम्मेवार बनाउने ।
- बालविकास केन्द्रमादिवाखाजा, शुद्धखानेपानी, खेल्ने सामग्री, खेल्ने ठाउँ आदिको महत्वबारे अभिभावकहरुलाई जानकारी गराउने कार्यक्रम संचालनगर्ने र सो को उचितप्रबन्धकालागिअभिभावकहरुको सहयोग र संलग्नता बढाउने ।
- नगर सभाद्वारा पारित शिक्षा ऐन र नियमावलीअनुसार गठन भएकाविद्यालयव्यवस्थापन समितिहरुलाई विद्यालयको समग्र व्यवस्थापनकार्यमा पुर्ण जिम्मेवार बनाउने र प्रधानाध्यापकहरुलाई लक्ष्यतोकीविद्यालयका सबै पक्षमा सुधारकालागिजिम्मेवार बनाउनलगाउने ।

- विद्यालयहरुमा 'गुणस्तरीय शिक्षाकालागिन्युनतम सक्षमताको अवस्था २०६९' र बालमैत्रीविद्यालय राष्ट्रिय प्रारूप २०६७' माउल्लेखितप्रावधानहरुको कार्यान्वयनगर्न सहयोग गर्ने ।
- व्यवस्थापन समितिहरु र प्रधानाध्यापकहरुलाई विद्यालयको आय-व्यय, विद्यार्थीको सिकाइको गुणस्तर, भौतिकअवस्था, विद्यालयकाआवश्यकताहरु आदि समग्र पक्षहरुको पारदर्शी विवरण समय समयमाअभिभावकहरु समक्ष पेश गर्न लगाउने र विद्यालयव्यवस्थापनमाअभिभावकहरुको सहयोगीभूमिका सुनिश्चितगर्ने ।
- सामुदायिकसिकाइ केन्द्रहरुलाई अनौपचारिक शिक्षा र जीवनपर्यन्तसिकाइकार्यक्रमहरु संचालनकालागिजिम्मेवार बनाउने र तिनीहरुको व्यवस्थापनमा स्थानीयव्यक्तिहरुलाई संलग्न गराउने ।

३. गुणस्तरमा सुधार

- प्रत्येक बालविकास केन्द्रमाबालविकास पाठ्यक्रममानिर्धारण गरिएकाक्रियाकलापहरु संचालन गरी बालबालिकाहरुको शारीरिक, बौद्धिक, सामाजिक र संवेगात्मकविकासलाई सहयोग गर्ने ।
- बालविकास केन्द्रमा एक वर्षको अध्ययन पछिकक्षा १ माभर्ना हुनजाने बालबालिकाहरुले सामान्यभाषिक र गणितीय सीपहासिल गरेको सुनिश्चितगर्ने ।
- विद्यालयशिक्षामा पाठ्यक्रमकार्यान्वयनलाई जोडदिने र पाठ्यक्रमले तोकेकासिकाइउपलब्धिहरु हासिलभएको सुनिश्चितगर्ने ।
- विद्यालयहरुमाअतिरिक्त र सहक्रियाकलापहरु मार्फत बालबालिकाहरुको विशेष क्षमता र रुचिपहिचान गरी त्यसको विकासकालागिकार्यक्रमहरु संचालनगर्ने ।
- प्रत्येक विद्यालयमा पुस्तकालय र आवश्यकताअनुसार प्रयोगशाला र संग्रहालय समेतको व्यवस्था गरी विद्यार्थीको सिकाइलाई गुणस्तरीय बनाउन सहयोग गर्ने ।
- विद्यालयमाविद्यार्थीहरुको सिकाइलाई अर्थपूर्ण, रमाइलो र व्यावहारिक बनाउनकालागिबालबालिकाहरुकाअनुभवलाई उपयोग गर्ने र कक्षाकोठामा सहयोगात्मक र सक्रियसिकाइलाई जोडदिने ।
- प्रत्येक बालबालिकाको समग्र पक्षको विकासलाई देखाउने गरी विद्यार्थी कार्य संचयिकाको व्यवस्थागर्ने र समय समयमाअभिभावकहरुलाई त्यसबारे जानकारी गराई आवश्यक राय सुझाव र सल्लाहलिने ।
- विद्यार्थीहरुको सिकाइले उनिहरुको दैनिकव्यवहारमापारेको सकारात्मकप्रभावबारे अवलोकन गरी शिक्षकले समय समयमाअभिभावकहरुलाई जानकारी दिने र लिने कामगर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्रप्राविधिक र व्यावसायिकतालिमतथाशिक्षाप्रदानगर्ने विद्यालय र संस्थाहरुमा सम्बन्धितविषयको प्रयोगात्मक सीपप्रदानगर्ने आवश्यकभौतिक सुविधाहरु र दक्षजनशक्तिभएको सुनिश्चितगर्ने र त्यस्ता संस्थाबाटउत्पादितजनशक्तिको रोजगारी वा स्वरोजगारीको अवस्थाबारे गाउँपालिकामा सूचनाव्यवस्थापनगर्ने ।
- अनौपचारिक शिक्षाकाकक्षाहरुमा सहभागिभएकाप्रौढहरुको सिकाइ र त्यसबाटउनिहरुको दैनिकव्यवहारिक जीवनमा परेको प्रभावबारे सबै सामुदायिकअध्ययन केन्द्रहरुले समय समयमा सर्वेक्षण गरी जानकारी व्यवस्थितगरिराख्ने ।
- अनौपचारिक शिक्षाप्राप्त गरेपछिआयआर्जनमा बृद्धि गरी जीवनस्तरमा सुधार ल्याएका र पढाइ तथासिकाइलाई निरन्तरतादिएकाव्यक्तिहरुको विवरण गाउँपालिकाले प्रकाशन गरी सबैलाई सिकाइप्रतिउत्प्रेरित गर्ने ।
- उच्चशिक्षामाप्रवेश परीक्षाकाआधारमाक्षमतावानहरुलाई मात्रप्रवेश गराउने र यस तहको शिक्षालाई अनुसन्धानमुलकबनाउने ।

४. क्षमताविकास

- बालविकास सहयोगीकार्यकर्ताहरूलाई बालबालिकाको चौतर्फी विकासमा कसरी सहयोग पुर्याउने भन्ने विषयमा पुनर्ताजगीतालिमगाउँपालिकाले संचालन गर्ने ।
- अभिभावकहरूलाई बालविकास र सिकाइबारे जानकारीमुलकअभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने र त्यसबारे परम्परागत रुपमा गरिएका अभ्यासहरूका सकारात्मकपक्षहरूबारे छलफल गर्ने ।
- शिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रमनिर्माण, पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकको सम्बन्ध, पाठ्यक्रमकार्यान्वयन योजना, विद्यार्थी उपलब्धि को मुल्याङ्कन आदि विषयमा तालिम संचालन गर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्र उपलब्ध जनशक्ति र समय समयमा बाहिरबाट बोलाइएका विषय विज्ञहरूबाट शिक्षकको कक्षा अवलोकन गर्न लगाई पृष्ठपोषण दिने र शिक्षकले कक्षामा संचालन गर्ने क्रियाकलापहरूमा सुधार गर्न सहयोग गर्ने ।
- गाउँपालिकाभित्रका विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षकहरूको विषयगत समितिहरू बनाई समय समयमा गोष्ठी, छलफल, कार्यशाला आदिको आयोजना गर्ने ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति, बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन समिति, सामुदायिक सिकाइ केन्द्र व्यवस्थापन समिति र क्याम्पस व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकास कालागितालिम, गोष्ठी, छलफल, कार्यशाला आदि संचालन गर्ने ।
- विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरू र सामुदायिक अध्ययन केन्द्रका परिचालिकाहरू कालागि व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने ।
- गाउँपालिकामा प्रचलित परम्परागत सीप, कला, संस्कृति आदिबारे जानकारी राख्ने स्थानीय व्यक्तिहरूलाई समय समयमा विद्यालयमा बोलाई श्रोतव्यक्तिको रुपमा काम गर्न लगाउने ।

बालपार्कको व्यवस्था

- गाउँपालिकाका सबै वडामा विद्यालय, बालबालिका, तिनका अभिभावक, तथा वडाको सहयोगमा कम्तिमा एउटा बालपार्क निर्माण गर्ने
- यस्ता पार्कमा संग्रहालय, पुस्तकालय, खेल मैदान, पिकनिक स्थल, तथा अन्तरपुस्तेनी संवाद स्थल बनाउने

आज्ञाले

नाम नविन कुमार श्रीवास्तव
पद प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
मिति २०७७/०५/१७
पृष्ठ संख्या ४